

Motsvarighet saknas på svenskt teckenspråk

Sebastian Embacher, Helsingfors 9 december 2024

Utmaningar att hitta lämpliga motsvarigheter

- Tecknade språk är talade språk, vilket innebär större språklig variation än skrivna språk.
- Teckenspråkiga personer är inte verksamma inom alla ämnesområden.
- Brist på korpussamlingar och normkällor.
- Kontakt med teckenspråkiga yrkesmänniskor behövs för att ta reda på tecken/termer på STS.

Arbete med tecken och begrepp

Kontakt med språkrådgivningen

- adapter (nätadapter)
- orangutang
- Gaza

Språkfrågor om svenskt teckenspråk

Vi ger råd i frågor om svenskt teckenspråk och språkliga rättigheter, ger rekommendationer till översättningar. Vi svarar på frågor via telefon och e-post under särskilda tider.

Kontakt och telefontider

E-post teckensprak@isof.se

Telefon 073-558 60 68

Bildtelefon isof@ectalk.se

För att ringa till bildtelefon från taltelefon: ring nummer 020-28 00 20 och begär adress isof@ectalk.se. Läs mer på webbplatsen Bildtelefoni.net

Arbete med tecken och begrepp

Samhällsordlista (termlista, fackspråk)

- etablerade tecken
- använda av fackmän
- lämpligt vid offentliga sammanhang

**Vanliga strategier för
att skapa nya tecken
till svenska
samhällsord**

Vanliga strategier...

Jättevanligt med översättningslån

anställningsstöd
föräldrapenning
riksdag, bokslut
inskrivning, rättighet

lussekatt
underskatta

Vanliga strategier...

Svenskinlånad munrörelse till ett befintligt tecken
(ofta inom samma semantiska fält)

- demokrati
- norm
- konvention

Vanliga strategier...

Nybildning när det inte funkar med
översättningslån

- hearing
- lobbying
- pandemi

Vanliga strategier...

Bokstaving

- asyl
- AF (arbetsförmedlingen)

Initialtecken

- norm
- nämnd

Vanliga strategier i språkbruket

- direkt översättning (tillfälliga lån)
- bokstavering
- parafrasering
- kombination handalfabet och parafrasering
- inom utbildning: intern överenskommelse

Finskans termarbete på Isof

Finskans termarbete på Isof

Principer

1. följer finskans grammatik, ordbildningsprinciper och stavning.
2. är sådan att språkbrukaren själv kan bilda den.
3. kan enkelt översättas tillbaka till svenska (transparens/genomskinlighet)

4. Relationen till närliggande begrepp reds ut (även de finskspråkiga motsvarigheterna).

5. Arbetet ska vara konsekvent (samma ord eller orddel översätts på samma sätt).

6. Rekommendationen ska vara sådan att språkbrukare kommer att tillägna sig den.

Svenskans strategier

Svenskans strategier

Om det inte finns motsvarighet i källspråket, ex. *functional food* (eng)

- Direktlån: *functional food*
- Anpassa termen till målspråket: *funktionalfood*
- Översättningslån: *funktionell mat*
- Nybildning: *mervärdemat*

(Källa: TNC, Terminologicentrum)

Svenskans strategier

- Översättningdubletter: *functional food*, s.k mervärdemat
- Använda en begreppsbeskrivning: översättning av en definition eller en omskrivning
- Använda en term på en högre nivå i begreppssystemet.
- Undvika termen

(Källa: TNC, Terminologacentrum)

Institutet för
språk och
folkminnen